

Strasbourg, den 8.3.2016  
COM(2016) 95 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,  
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK OG EUROGRUPPEN**

**Det europæiske semester 2016: Vurdering af fremskridtene med strukturreformer,  
forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer og resultater af de  
dybdegående undersøgelser i henhold til forordning (EU) nr. 1176/2011**

**{SWD(2016) 71 til SWD(2016) 96}**

## 1. INDLEDNING

**Det europæiske semester er et vigtigt redskab til at levere reformer på nationalt plan og EU-plan. Det skaber fokus og sikrer samordning mellem den indsats, som alle medlemsstaterne gør for at gennemføre makroøkonomiske reformer, budgetreformer og strukturreformer.** I forlængelse af Kommissionens meddelelse om skridt hen imod en fuldkommen Økonomisk og Monetær Union<sup>1</sup> viderefører det europæiske semester 2016 den strømlinede proces, der blev indledt i 2015. Det integrerer euroområdet dimensioner og de nationale dimensioner og sætter større fokus på beskæftigelse, sociale resultater, investering og konkurrenceevne. Det promoverer konvergens og anerkender reformstøtten fra europæiske fonde, særlig de europæiske struktur- og investeringsfonde, og den tekniske bistand.

**I den årlige vækstundersøgelse 2016<sup>2</sup> lagde Kommissionen vægt på behovet for at konsolidere opsvinget, bringe det ind på en holdbar kurs og fremskynde processen med opadgående konvergens.** Udfordringerne og prioriteringerne for euroområdet blev også gennemgået i henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet<sup>3</sup>. Det er vigtigt at forfølge den opadgående økonomiske og sociale konvergens for at tackle skævhederne mellem medlemsstaterne og i de enkelte medlemsstater. I lyset heraf opfordrede Kommissionen medlemsstaterne til at udnytte det aktuelle moderate opsving til at fokusere den politiske indsats på følgende prioriterede områder: sætte nyt skub i investeringerne, fortsætte strukturreformer for at modernisere økonomierne i EU og føre en ansvarlig finanspolitik.

**Landerapporterne i forbindelse med det europæiske semester 2016 er blevet udsendt på et tidspunkt, hvor det er vigtigt at give næring til det økonomiske opsving og sikre, at det understøttes af de foranstaltninger og politikker, der kan låse op for yderligere vækst.** Rapporterne vidner om, at medlemsstaterne gør en indsats i denne retning. Mens nogle reformer kan være flere år om at bære frugt, vil strukturreformer skabe yderligere grobund for en holdbar vækst, en konkurrencedygtig økonomi, nye arbejdspladser og investering. I betragtning af den hastige potentielle ændring i de makroøkonomiske vilkår i en globaliseret økonomi er det vigtigt at gøre bedst mulig brug af de aktuelle faktorer, der kan føre til vækst, og øge reformtempoet for at fremme Den Europæiske Unions konkurrenceevne. De økonomiske og sociale politikker vil også skulle dække den seneste tilstrømning af migranter og flygtninge og især dække deres umiddelbare behov og deres integrering på arbejdsmarkedet.

**En tæt inddragelse af nationale parlamenter, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre interessenter i udformningen og gennemførelsen af reformer udgør en af nøglerne til et vellykket resultat.** Der er behov for at effektivisere reformarbejdet i medlemsstaterne og øge ejerskabet hertil. Dette er afspejlet i den vejledning, som Kommissionen har givet medlemsstaterne om forberedelsen af de nationale reformprogrammer. Kommissionen har også udviklet nære kontakter til arbejdsmarkedets parter på europæisk og nationalt plan for at drøfte milepælene i det europæiske semester. Der bør også bygges videre på civilsamfundets engagement i gennemførelsen af Europa 2020-strategien.

---

<sup>1</sup> COM(2015) 600.

<sup>2</sup> COM(2015) 690.

<sup>3</sup> Rådsdokument 14860/1/15 REV 1 som godkendt af Det Europæiske Råd den 18.-19. februar 2016.

**Landerapporterne vedrørende 26 medlemsstater<sup>4</sup> giver et overblik over den generelle økonomiske og sociale udvikling i hver medlemsstat.** Deri vurderes det, hvilke fremskridt der gøres i hver medlemsstat med hensyn til at tackle de spørgsmål, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2015, og for 18 medlemsstaters vedkommende omfatter rapporterne også den dybdegående undersøgelse, der kræves under proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. På grundlag af denne analyse foreslår Kommissionen, at man opdaterer status for en række medlemsstater under den procedure. Rapporterne dækker også makroøkonomisk betydningsfulde områder, f.eks. klima- og energipolitik, der er genstand for særskilte politiske processer<sup>5</sup>.

**Analysen gør også status over budgetsituationen i medlemsstaterne.** Den er baseret på Kommissionens seneste økonomiske prognose<sup>6</sup> og Kommissionens udtalelser fra november 2015 om 2016-budgetplanerne for medlemsstaterne i euroområdet og på Kommissionens vejledning<sup>7</sup> fra sidste år om, hvordan man sikrer, at de fælles finanspolitiske rammer understøtter EU's dagsorden for jobs og vækst.

**Landerapporterne indeholder mere detaljerede analyser af de hindringer for investeringer, som Kommissionen identificerede sidste år og præsenterede sammen med den årlige vækstundersøgelse 2016.** Det er nødvendigt for medlemsstaterne at arbejde tæt sammen med hinanden og med EU-institutionerne for at tackle disse hindringer inden for rammerne af det europæiske semester og levere på den tredje søjle af investeringsplanen for Europa<sup>8</sup>.

**Landerapporterne tjener som udgangspunkt for dialogen med medlemsstaterne om de økonomiske og sociale udfordringer, de står over for.** Disse dialoger bør sammen med henstillingen indgå i forberedelsen af de nationale reformprogrammer, der skal fremlægges i april. I princippet vil Kommissionen ikke udstede henstillinger om emner, der ikke er identificeret som udfordringer i landerapporterne, og den vil rette et begrænset antal landespecifikke henstillinger til hver medlemsstat. Disse vil eventuelt differentiere på basis af udfordringernes alvor således som afspejlet i den landespecifikke situation under proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer.

## **2. ØKONOMISK KONTEKST**

**Økonomien i Europa fortsætter sit moderate opsving, men de eksterne risici er blevet større.** Med en BNP-vækst i 2015 på blot omkring 3 % er verdensøkonomien blevet svækket, og der knytter sig adskillige risici til dens genrejsning<sup>9</sup>. Mens de største udviklede økonomier oplever et vedvarende opsving eller en modning, er udsigterne for mange nye markedsøkonomier vanskelige. Væksten i Kina forventes at blive dæmpet yderligere, hvilket hovedsageligt vil påvirke andre nye økonomier og udviklingsøkonomier og få konsekvenser for de globale kapitalstrømme.

**Det er hidtil lykkedes økonomien i Europa at afværge risiciene, men følgerne af et mindre gunstigt eksternt klima slår i stigende grad igennem.** Det nye fald i energipriser skulle fortsætte med at forbedre husholdningernes købekraft. Det hidtil uset store antal flygtninge og migranter, der er ankommet, har ført til ekstra offentlige udgifter til

---

<sup>4</sup> Undtagen Grækenland og Cypern, der er omfattet af programmer for makroøkonomisk bistand.

<sup>5</sup> COM(2015) 572, Status over energiunionen 2015; COM(2015) 576, Statusrapport om klimainsatsen.

<sup>6</sup> Europa-Kommissionens økonomiske vinterprognose 2016.

<sup>7</sup> COM(2015) 12.

<sup>8</sup> COM(2014) 903.

<sup>9</sup> Europa-Kommissionens økonomiske vinterprognose 2016.

modtagelsesforanstaltninger og andre foranstaltninger. De monetære forhold ser ud til at forblive særdeles gunstige, og finanspolitikken forventes at understøtte opsvinget i år. Den negative effekt af den langsomme vækst uden for EU kan imidlertid blive større end den direkte handelseffekt. Lave råvarepriser kan også være en risiko, hvis de fører til ustabilitet i verdensøkonomien. Volatiliteten på de finansielle markeder er taget markant til på det seneste. Navnlig er bankaktierne faldet betydeligt i kurs, og risikopræmierne på statsobligationer er vokset for nogle medlemsstaters vedkommende.

**Opsvinget i EU er fortsat langsomt og skrøbeligt, og det understreger behovet for at sætte skub i strukturreformer, fremme investeringer og bygge en mere konkurrencedygtig økonomi.** Opsvinget er svagt set i både et historisk perspektiv og sammenlignet med andre veludviklede økonomier. Den økonomiske vækst i EU skønnes at blive på 1,9 % af BNP i år og at stige til 2 % i 2017. Ledigheden forventes at falde yderligere fra 9,5 % i 2015 til 9 % i 2016 i EU som helhed, og faldet skulle blive mere markant i de medlemsstater, der har gennemført arbejdsmarkedsreformer. Det private forbrug forventes at forblive vækstens hoveddrivkraft, understøttet af forbedringer af arbejdsmarkederne og en stigende disponibel realindkomst. Da svækkelsen af den globale efterspørgslen forringer udsigterne til et eksportdrevet opsving, vil et investeringsopsving fra det nuværende lave niveau være afgørende for fastholdelsen af et mere bredt funderet økonomisk opsving og for at vende den nedadgående udvikling i den potentielle vækst.

### **3. FREMSKRIDT I RELATION TIL DE LANDESPECIFIKKE HENSTILLINGER**

**Som led i den overordnede makroøkonomiske stabilisering gjorde medlemsstaterne visse fremskridt med at løse de problemer, der blev fremhævet i de landespecifikke henstillinger i 2015.** Landerapporterne fra 2016 viser, at fremskridtene fra år til år forblev på samme niveau. Set over en længere tidshorisont er det klart, at det tager tid for gennemførelsen af centrale reformer at slå igennem. Dette kan skyldes både kompleksiteten i reformerne, f.eks. arbejdsmarkedsreformen, produktmarkedsreformen, pensionsreformen og bankreformen, og køreplanen for nationale valg. I en række medlemsstater (Danmark, Estland, Irland, Spanien, Kroatien, Polen, Portugal og Slovakiet) blev der afholdt nationale parlamentsvalg eller præsidentvalg i 2015 eller begyndelsen af 2016. Såvel antallet som rækkevidden af de landespecifikke henstillinger, der blev udstedt i 2014 og 2015, ændrede sig også. Kommissionen vil præsentere sin fulde vurdering, når den kommer med nye landespecifikke henstillinger i maj måned.

**Samlet set er Europa på vej til at opfylde dele af Europa 2020-strategiens mål.** Medlemsstaterne er godt på vej til at opfylde klimaforandrings- og energimålene, da de fleste af dem sandsynligvis senest i 2020 vil nå deres mål for emissionsreduktioner, vedvarende energi og energieffektivitet. I henhold til de seneste tal er EU også på rette spor på uddannelsesområdet, da 17 medlemsstater allerede har nået deres mål for så vidt angår skolefrafald, mens 12 har nået deres mål for fuldførte videregående uddannelser. Mens det stadig vil være vanskeligt for mange medlemsstater at nå deres mål for beskæftigelsen, har beskæftigelsessituationen forbedret sig i næsten alle medlemsstater. Henimod slutningen af 2015 var beskæftigelsen vokset med 1,1 % og nået op på niveauet før krisen, nemlig 70,5 %. Beskæftigelsesgraden vokser hurtigere for kvinder, skønt der stadig er stor forskel mellem kønnene. Der skal gøres en ekstra indsats for at indsnævre forskellen mellem beskæftigelsesgraden for henholdsvis mænd og kvinder. Udgifterne til forskning og udvikling opgjort i procent af BNP voksede også i næsten halvdelen af medlemsstaterne, men målet for EU som helhed ser stadig ud til at blive vanskeligt at nå. Der er fortsat særlige problemer med at nå fattigdomsmålet, eftersom antallet af personer, der risikerer fattigdom eller social udelukkelse i Europa, er vokset på grund af den økonomiske krise. Den seneste

udvikling er dog mere positiv, da noget tyder på, at antallet af personer, der risikerer fattigdom eller social udelukkelse, er faldet i over halvdelen af medlemsstaterne. Denne udvikling forventes at være fortsat i 2015 i takt med forbedringen af arbejdsmarkedssituationen. Bilag 2 giver et overblik over alle målene for Europa 2020-strategien.

#### **4. RETTE OP PÅ MAKROØKONOMISKE UBALANCER**

**EU og eurolandene gør fremskridt med genskabelsen af balance i deres økonomier.** Nogle ubalancer er en arv fra krisen, men mange eksisterede allerede før krisen og bidrog til at gøre den dybere. At genskabe en holdbar balance i økonomierne i EU er vigtigt for ikke blot individuelle medlemsstater, men også for EU og euroområdet som helhed, med det formål at gøre økonomierne mere modstandsdygtige over for fremtidige chok og bevæge dem i retning af en mere holdbar, mere sammenhængende og højere vækst.

**De dybdegående undersøgelser giver en samlet analyse af de ubalancer, som medlemsstaterne oplever.** I de dybdegående undersøgelser skelnes der mellem tilpasninger drevet af cykliske faktorer og tilpasninger, der følger af strukturreformer, og undersøgelserne bekræfter, at kun sidstnævnte giver grundlag for en holdbar vækst. I betragtning af den betydning, som handelen og de finansielle forbindelser mellem EU-lande spiller, ser analysen også nærmere på den betydning, som genskabelsen af balance har på tværs af landegrænserne, og det påpeges, at denne proces skal finde sted både i lande med stor udlandsgæld og i lande med overskud. Der er fortsat et presserende behov for at sænke gælds niveauet. Skønt det i nogle tilfælde går fremad med nedbringelsen af den offentlige eller private gæld, kan en høj gæld fortsat gøre økonomier sårbare over for potentielle chok. I andre tilfælde kan en lav, men stigende gæld være tegn på voksende sårbarheder.

##### **4.1. Genskabelse af balance i EU og euroområdet**

**Justeringen af de eksisterende ubalancer bremses af flere faktorer.** En dæmpet nominel vækst og en meget lav inflation hæmmer nedgearingsprocessen. Faldet i den globale efterspørgsel forringer udsigterne til et eksportdrevet opsving. En vedvarende høj ledighed i nogle medlemsstater kan mindske den potentielle outputvækst, også på grund af tab af færdigheder og beskæftigelsesegnethed.

**Det går fremad med korrektionen af eksterne ubalancer.** I lande med stor udlandsgæld er de store underskud på betalingsbalancens løbende poster i tiden før krisen blevet væsentligt reduceret eller vendt til overskud. Med hjælp fra eksterne faktorer er omkostningskonkurrenceevnen generelt blevet forbedret. I nogle medlemsstater er der tegn på en strukturel tilpasning i form af, at ressourcer overgår til den konkurrenceudsatte sektor. Betalingsbalancens løbende poster i euroområdet udviser i dag et af verdens største overskud. Overskuddet i nogle få medlemsstater falder i øjnene med hensyn til størrelse og tyder på både en lav indenlandsk efterspørgsel og lave indenlandske investeringer.

**Sårbarheder forbundet med høj gæld udgør fortsat en kilde til bekymring.** I de fleste lande skrider det fremad med reparationen af balancen, og nedgearingen fortsætter i husholdningerne og virksomhederne. Denne nedgearing er imidlertid ofte forbundet med en nedskæring i udgifter. I nogle lande er den private gæld i forhold til BNP faldet takket være en robust ny vækst. Gælden ligger fortsat på et historisk højt niveau i en række medlemsstater. I de lande, hvor nedgearingspresset dæmper opsvinget og forringer investerings- og forbrugsudsigterne, skal der også fokuseres på at skabe de rette betingelser for en forbedring af produktiviteten og konkurrenceevnen for derved at dæmpe nedgearingens følger for vækst og beskæftigelse.

**Banksektoren har øget sin kapitalisering, men presset består på grund af en forringet kvalitet i kredit og aktiver samt lav rentabilitet.** Bankerne har gjort store fremskridt med at tilpasse deres balancer, og de har generelt et solidt kapitalgrundlag og er likvide. Samtidig og på grund af en kombination af flere faktorer oplever banksektoren i nogle lande en stor andel af misligholdte lån og aktiver af ringe kvalitet. Hvis der ikke gøres noget ved disse svagheder, kan de resultere i en dæmpet kreditvækst og en suboptimal kredittildeling. Desuden har den lave vækst og lave rente konsekvenser for bankernes overskud.

**Der er behov for strukturelle reformer for at omfordele ressourcer blandt virksomheder, sektorer og regioner, for at øge produktiviteten og konkurrenceevnen og for at sikre en holdbar beskæftigelse.** Der er behov for, at virksomhederne forbedrer fordelingen af de disponible ressourcer ved at flytte dem til de konkurrenceudsatte sektorer og de mest produktive virksomheder inden for økonomiens forskellige sektorer. Dette kan tilvejebringes ved hjælp af reformer til åbning af markederne for produkter og tjenester, hvilket også vil kunne sætte skub i EU's indre marked, og ved hjælp af strukturelle reformer til eliminering af hindringerne for den fri bevægelighed for varer og tjenester.

#### **4.2. Gennemførelse af proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer**

**Kommissionen har forbedret gennemsigtigheden i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer.** Vurderingerne i landerapporterne afspejler de tilsagn, der er indeholdt i Kommissionens meddelelse om skridt hen imod en fuldkommen Økonomisk og Monetær Union<sup>10</sup>, herunder især øget gennemsigtighed i forbindelse med gennemførelsen af proceduren. Resultaterne af de dybdegående undersøgelser er bedre præsenteret i landerapporterne takket være oversigtstabeller, der beskriver kilderne til ubalancer og viser hovedresultaterne med hensyn til udviklingen i de relevante økonomiske variabler, den politiske respons og de tilbageværende huller i den førte politik. Kommissionens tjenestegrene vil også udsende et kompendium, som i et enkelt dokument samler den relevante information om proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer.

**Kommissionen er i færd med at strømline og stabilisere kategorierne af makroøkonomiske ubalancer.** For at sikre en mere effektiv og simplere information er antallet kategorier af makroøkonomiske ubalancer blevet reduceret fra seks til fire: ingen ubalance, ubalancer, uforholdsmæssigt store ubalancer og uforholdsmæssigt store ubalancer med korrigerende foranstaltninger. Disse kategorier vil forblive uændret i de kommende år. Det vil blive iværksat en særlig overvågning i tilfælde af uforholdsmæssigt store ubalancer, og den vil blive moduleret efter alvoren i de underliggende udfordringer. De landespecifikke henstillinger vil blive skræddersyet for at afspejle ubalancernes karakter og i lyset af de reformforanstaltninger, medlemsstaterne foreslår i de nationale reformprogrammer.

---

<sup>10</sup> COM(2015) 600.

**Tabel 1: Kategorier af ubalancer i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer**

| Hidtidige kategorier                                                                            | Strømlinede kategorier                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Ingen ubalancer                                                                                 | Ingen ubalancer                                                    |
| Ubalancer, der kræver politiske tiltag og overvågning                                           | Ubalancer                                                          |
| Ubalancer, der kræver afgørende politiske tiltag og overvågning                                 |                                                                    |
| Ubalancer, der kræver afgørende politiske tiltag og specifik overvågning                        |                                                                    |
| Uforholdsmæssigt store ubalancer, der kræver afgørende politiske tiltag og specifik overvågning | Uforholdsmæssigt store ubalancer                                   |
| Uforholdsmæssigt store ubalancer med korrigerende foranstaltninger*                             | Uforholdsmæssigt store ubalancer med korrigerende foranstaltninger |

\*Kategorien "uforholdsmæssigt store ubalancer med korrigerende foranstaltninger" indebærer iværksættelse af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i henhold til forordning (EU) nr. 1176/2011.

**De afsmittende virkninger for andre lande og systemiske problemer er også taget med i de dybdegående undersøgelser.** I forbindelse med indkredsningen og vurderingen af makroøkonomiske ubalancer tages der hensyn til, at en samordnet tilgang i forhold til euroområdet er nødvendig for at tackle ubalancer og samtidig understøtte opsvinget. Proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer tjener til at forhindre og korrigere ubalancer, der kunne være skadelige for landet selv, euroområdet eller EU. I sin rapport om varslingsmekanismen 2016<sup>11</sup>, der blev offentliggjort sammen med den årlige vækstundersøgelse 2016, fandt Kommissionen, at 18 medlemsstater burde gøres til genstand for en dybdegående undersøgelse for at se nærmere på alvoren i eventuelle ubalancer.

**Færre medlemsstater end sidste år vurderes at have ubalancer.** Ud af de 18 medlemsstater, der er blevet analyseret nærmere, er der ifølge de dybdegående undersøgelser seks, der ikke har ubalancer, syv, der har ubalancer, og fem, der har uforholdsmæssigt store ubalancer. For Kroatiens og Portugals vedkommende vil Kommissionen tage sin vurdering op til ny overvejelse i maj måned og i den forbindelse tage hensyn til ambitionsniveauet i deres nationale reformprogrammer. Bilag 3 indeholder resultaterne af de dybdegående undersøgelser fordelt på de enkelte medlemsstater.

**Tabel 2: Resultat af de dybdegående undersøgelser 2016 (strømlinede kategorier)**

|                                          |                            |
|------------------------------------------|----------------------------|
| <b>Ingen ubalancer</b>                   | BE, EE, HU, AT, RO, UK     |
| <b>Ubalancer*</b>                        | DE, IE, ES, NL, SI, FI, SE |
| <b>Uforholdsmæssigt store ubalancer*</b> | BG, FR, HR, IT, PT         |

<sup>11</sup> COM(2015) 691.

\*Både kategorien "ubalancer" og kategorien "uforholdsmæssigt store ubalancer" kræver specifik overvågning, der moduleres afhængigt af problemernes alvor.

**Under de strømlinede kategorier af proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer vil tilsynet omfatte en specifik overvågning for alle medlemsstater med ubalancer og uforholdsmæssigt store ubalancer.** Den specifikke overvågning skal sikre et skærpet tilsyn med den politiske respons på de påviste ubalancer gennem en intensiveret dialog med de nationale myndigheder, ekspertmissioner og regelmæssige statusrapporter, der drøftes med alle medlemsstater. Sådanne kontakter vil også være en hjælp i forbindelse med overvågningen af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger i de berørte medlemsstater. Overvågningen kan variere afhængigt af ubalancens præcise karakter. Som hovedregel vil lande med uforholdsmæssigt store ubalancer være genstand for en strammere overvågning. Over for lande i kategorien "uforholdsmæssigt store ubalancer med korrigerende foranstaltninger" vil proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store ubalancer blive indledt, hvilket indebærer udstedelse af politiske henstillinger for at rette op på ubalancerne og en opfølgning gennem en korrigerende handlingsplan.

## **5. REFORMER I MEDLEMSSTATERNE**

**Der sker fremskridt med reformerne i de fleste medlemsstater.** Denne reformindsats skal fastholdes og styrkes for at forberede økonomierne på fremtidige økonomiske chok og øge konkurrenceevnen. Opsvingets styrke og holdbarhed afhænger af, hvor hurtigt og effektivt reformerne vedtages og gennemføres. EU-fondene, især de europæiske struktur- og investeringsfonde, kan og bør benyttes til at fremme reformer. Mens der i sidste års landespecifikke henstillinger blev fremhævet spørgsmål, der indtog en central placering i drøftelserne i medlemsstaterne om den økonomiske politik og den sociale politik, peges der i mange landerapporter på nye forhold, f.eks. tilstrømningen af migranter og flygtninge.

**Reformernes kvalitative aspekter er vigtige for succes.** En effektiv tildeling af ressourcer til mere produktive virksomheder kan øge produktiviteten og vækstraterne. Den vil desuden øge de mere effektive virksomheders investeringer og dermed styrke medlemsstaternes økonomiske vækspotentiale på lang sigt. Det tager tid for reformer på produkt-, tjeneste- og arbejdsmarkeder at slå igennem, men de sætter denne omfordeling af ressourcer i gang og aktiverer dermed investeringer og moderniserer EU-økonomiens produktionsgrundlag.

**Der er behov for reformer i de enkelte medlemsstater som supplement til reformerne på EU-plan.** Der er på EU-plan blevet indgået aftale om en række politiske reformer og redskaber, der skal forbedre erhvervsklimaet og tilvejebringe mere sikre og stabile lovgivningsmæssige rammer, f.eks. strategien for det indre marked, strategien for det digitale indre marked, energiunionen, kapitalmarkedsunionen, pakken om cirkulær økonomi og dagsordenen for bedre regulering. Afsnittet nedenfor beskriver, hvordan medlemsstaterne har gjort fremskridt med reformarbejdet på de områder, der blev identificeret i sidste års landespecifikke henstillinger.

### **5.1 Relancering af investering**

**En forbedring af investeringsvilkårene kræver en indsats på flere fronter. Det er nødvendigt at tiltrække flere private midler til investeringer i realøkonomien og for at sikre en god kvalitet i de offentlige investeringer.** I overensstemmelse med investeringsplanen for Europa er det, for at få investeringer til at bidrage kraftigere til vækst og jobskabelse, nødvendigt at forbedre risikofinansiering, skabe et bedre investeringsklima og udvikle mere velstrukturerede og synlige investeringsprojekter. Kommissionen har allerede

gennemført en række reformer på europæisk plan for at stimulere investeringer, f.eks. forslaget under Solvens II. Kommissionens tjenestegrene har også givet detaljerede oplysninger om de vigtigste investeringsudfordringer i hver medlemsstat<sup>12</sup>. Disse inkluderer lovgivningsmæssige og administrative barrierer, offentlige indkøb, beskatning, retssystemer, adgang til finansiering og regelsæt vedrørende insolvens samt uddannelse og sektorspecifik lovgivning. Kommissionen har endvidere peget på, at der er behov for adgang til flere og mere diversificerede finansieringskilder og for at prioritere andet og mere end traditionelle infrastrukturer og inkludere menneskelig kapital og relaterede sociale investeringer.

**Det er hidtil ikke lykkedes investeringer at blive en stærk drivkraft for opsvinget<sup>13</sup>.** Medlemsstaterne tilskyndes til at sikre et klima til gavn for investeringer – ved at fjerne flaskehalse, sikre større forudsigelighed i lovgivningen og styrke det indre marked, identificere en stabil projektpipeline og sikre samordning og planlægning på alle niveauer af forvaltningen. De fleste medlemsstater mærker stadig finanskrisens negative følger for investeringer, mens nogle har oplevet skift i den relative balance mellem offentlige investeringer og private investeringer eller erhvervsinvesteringer. Irland er et eksempel på en medlemsstat, hvor private investeringer, efter en omfattende og vanskelig tilpasningsproces, spiller en central rolle i den økonomiske genopretning.

**EU-midler er fortsat med at spille en nøglerolle i adskillige medlemsstater.** I Bulgarien, Tjekkiet, Estland, Kroatien, Letland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovenien og Slovakiet tegner EU-midler sig for en stor andel af investeringerne. Kommissionen arbejder tæt sammen med medlemsstaterne for at forbedre den måde, midlerne forvaltes og investeres på. Udnyttelsesgraden kan forbedres gennem en forøgelse af de nationale og regionale administrationers administrative kapacitet og gennem teknisk bistand, hvilket også kan bidrage til en optimal kombination af de forskellige EU-midler.

**I de flerårige finansielle rammer for 2014-2020 er de europæiske struktur- og investeringsfonde tæt forbundet med målsætningerne for Europa 2020-strategien og de makroøkonomiske udfordringer som beskrevet i de landespecifikke henstillinger.** Foruden udnyttelsesgraden er det vigtigt at sikre, at EU-midlerne benyttes så effektivt som muligt for at løse de økonomiske og sociale udfordringer i medlemsstaterne. Den forsinkede programmering af nogle af midlerne kræver en ekstra indsats nu for at sikre en hurtigere og gnidningsløs udbetaling. Nogle medlemsstater mangler stadig at opfylde forhåndsbetingelser, og sker det ikke, kan Kommissionen suspendere mellemliggende betalinger til de prioriterede dele af de berørte programmer. Finansiering under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, Horisont 2020, Connecting Europe-faciliteten (inkl. mere end 4,1 mia. EUR til transportsektoren alene) og andre direkte forvaltede EU-midler kommer oven i de europæiske struktur- og investeringsfonde, og disse muligheder bør kombineres optimalt. Under de europæiske struktur- og investeringsfonde stilles der over 450 mia. EUR til rådighed for medlemsstaterne mellem 2014 og 2020 til finansiering af intelligent og inklusiv vækst, forbedring af konkurrenceevnen og samhørighed.

**Trods visse fremskridt forekommer der fortsat hindringer for investeringer i nogle centrale sektorer i mange medlemsstater.** Det er især tilfældet for tjenestesektoren, netværksindustrier og bygge og anlæg. Det relativt gunstige erhvervsklima i medlemsstater såsom Estland og Det Forenede Kongerige fungerer som et incitament for investeringer. En række medlemsstater er imidlertid kendetegnet ved hindringer for investeringer i form af administrative byrder, bureaukrati, en ineffektiv offentlig administration, retsusikkerhed eller

---

<sup>12</sup> SWD(2015) 400.

<sup>13</sup> Europa-Kommissionens økonomiske vinterprognose 2016.

skiftende lovgivningsmæssige rammer og manglende gennemsigtighed, hvilket hæmmer kampen mod korruption. I flere medlemsstater er der blevet peget på byrdefulde og langvarige procedurer i forbindelse med store projekter. De kan skabe adgangs- eller etableringshindringer, f.eks. i detailsektoren og inden for erhvervstjenester. Vanskelig adgang til finansiering bremser også investeringer i nogle medlemsstater.

#### *Genetablering af långivning til realøkonomien*

**Finanssektoren har fortsat lempelsen af lånevilkårene** Trods en faldende udlånsvækst i lande, hvor der foregår en nedgearing, finder der en positiv udvikling sted, når det gælder låneudbud. Ifølge Den Europæiske Centralbanks udlånsundersøgelse fra januar 2016<sup>14</sup> berettede bankerne om en fortsat nettolempelse af kreditstandarderne for lån til virksomheder og private husholdninger til boligkøb og for forbrugerkredit. Konkurrence forblev den primære faktor bag bankernes lempelse af kreditstandarderne for lån til virksomheder. Bankerne fortsatte med at lempe vilkårene og betingelserne knyttet til nye lån på tværs af alle lånekategorier, især for virksomheder. Det fremskridt, der gøres med at styrke banker, er også til gavn for lempelsen af lånevilkårene.

**Der er sket visse fremskridt med at forbedre adgangen til finansiering.** Adskillige medlemsstater har truffet eller sat skub i initiativer til forbedring af adgangen til finansiering. Ungarn har lanceret en vækstfinansieringsordning. Der er også adskillige initiativer på vej til forbedring af små og mellemstore virksomheders adgang til finansiering, især ved at trække på EU-midler. Eksempelvis har Portugal stillet ressourcer til rådighed for investeringer i egenkapital og venturekapital gennem europæiske strukturfonde og nationale fonde. Malta kombinerer lokale midler og EU-midler for at tilbyde små og mellemstore virksomheder skattekreditter, tilskud eller finansielle garantier.

**Konkursreglerne er blevet forbedret i en række medlemsstater.** Kroatien har revideret lovgivningen om selskabers konkurs og personlig konkurs. Irland har ændret konkursreglerne med det formål øge brugen af ordninger for personlig insolvens og konkurs. Spanien har indført nye regler vedrørende personlig konkurs og gjort procedurerne i forbindelse med selskabers konkurs og udenretslige procedurer mere fleksible.

#### **5.2    *Strukturreformer med henblik på modernisering af økonomier***

I den årlige vækstundersøgelse 2016 lagde Kommissionen vægt på effektiv samordning mellem medlemsstaterne med sigte på højere produktivitet og opadgående konvergens, behovet for at afbalancere fleksibilitet og sikkerhed i arbejdsmarkedspolitikker og behovet for mere integrerede og konkurrenceprægede produkt- og tjenestemarkeder.

#### *Beskæftigelse og socialpolitik*

**Beskæftigelsen er nu stigende i både EU og euroområdet** Ledigheden er faldende, også blandt de unge. Samtidig var langtidsledigheden stadig voksende i 2015 sammenholdt med 2014, skønt der i løbet af året blev konstateret et gradvist fald. Langtidsledighed berører 10,5 mio. personer og tegner sig for 48 % af den samlede ledighed. Ungdomsledigheden udgør 20 %, hvilket betyder, at 4½ millioner unge står uden arbejde. I nogle medlemsstater forlader mange unge landet. I Grækenland, Spanien, Kroatien og Italien udgør ungdomsledigheden 40 % eller mere. I flere lande er der desuden et stort antal unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse. Det drejer sig om over 20 % i Bulgarien og Italien.

---

<sup>14</sup> Den Europæiske Centralbank, "The euro area bank lending survey", fjerde kvartal 2015, januar 2016.

**For at styrke EU's stilling i konkurrencen er det vigtigt, at reallønningerne på mellemlang sigt fortsat udvikler sig i takt med produktiviteten.** Flere lande har bestræbt sig på at forbedre arbejdsmarkedernes reaktionsevne og gøre det lettere for virksomheder at vokse. Der er bl.a. blevet fjernet visse tærskler for virksomheder, og udfaldet af arbejdskonflikter er blevet mere forudsigeligt, hvilket kan tilskynde virksomheder til at ansætte nye personer. Lønudviklingen er generelt blevet afstemt med produktiviteten, med i nogle medlemsstater har fremskridtet på dette punkt været begrænset. I overensstemmelse med de landespecifikke henstillinger fra 2015 blev der indgået aftaler om løntilbageholdenhed på tværs af sektorerne i Finland for 2014-2015 og i Spanien for 2015-2017. I Irland blev der indført nye mekanismer til fastsættelse af mindstelønnen, og der blev indført en national obligatorisk mindsteløn i Tyskland.

**Der skal gøres en ekstra indsats for at tackle segmenteringen på arbejdsmarkedet.** En indsnævring af det lovgivningsmæssige gab mellem tidsubestemte og ikke-standardkontrakter kan øge overgangen til tidsubestemte kontrakter og bidrage til at skabe stabil beskæftigelse og give arbejdsgivere og arbejdstagere et incitament til at investere i færdigheder og livslang læring. Reformerne i denne retning fortsatte i 2015 i overensstemmelse med de landespecifikke henstillinger, især i lande med todelte arbejdsmarkeder såsom Italien og Polen. Som led i en omfattende arbejdsmarkedsreform har Italien forenklet de kontraktlige aftaler og de arbejdsretlige procedurer og indskrænket muligheden for genansættelse efter uberettiget afskedigelse.

**Ungdomsgarantien, der nu kører på tredje år, leverer resultater.** Situationen for de unge i EU bliver bedre, og bestræbelserne på at forbedre overgangen fra skole til arbejde er blevet intensiveret, herunder med tidlig aktivering og ved at række ud til dem, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse. Bedre outreach, en bedre indrettet arbejdsformidling og bedre aktive arbejdsmarkedsinstrumenter for de unge og større fokus på kvalitetslærepladser er blandt hovedresultaterne. Reformen som led i ungdomsgarantien tog til, særlig i medlemsstater med betydelige udfordringer, f.eks. Italien og Portugal, og i medlemsstater, der modtager finansiel bistand fra EU, som kan benyttes til gennemførelse af innovative vidtgående foranstaltninger og strukturreformer.

**Skønt der er gjort fremskridt med at bringe de ledige tilbage på arbejdsmarkedet, er der behov for en yderligere reform af de aktive arbejdsmarkedspolitikker.** En række medlemsstater såsom Spanien, Frankrig, Letland og Finland har lanceret nye aktive foranstaltninger rettet mod de langtidslidende. Italien er begyndt at reformere styringen af de aktive arbejdsmarkedspolitikker og styrke forbindelsen til passive politikker. Imidlertid er der endnu ikke blevet gjort noget ved andre problemer såsom den utilstrækkelige koordinering mellem arbejdsformidlinger og sociale tjenester, den manglende inddragelse af arbejdsgivere, de utilstrækkelige partnerskaber med arbejdsgivere, den forholdsvis lave deltagelse i aktive arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger og den utilstrækkelige finansiering heraf. Desuden er der i nogle lande ikke en personlig tilgang til profilering, matchning af kvalifikationer og intensiv rådgivning. Rådets henstilling fra december 2015 om integrering af langtidslidende på arbejdsmarkedet<sup>15</sup> indeholder vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan øge indsatsen for at bekæmpe langtidslidighed.

**Fattigdom kræver en samlet politisk respons.** En række medlemsstater har taget skridt med hensyn til social bistand og især mindsteindkomsternes tilstrækkelighed og/eller dækningsgrad. Eftersom indkomststøtte bør kombineres med god arbejdsmarkedsmatchning, indføres der også forskellige incitamenter af finansiel og anden art for at gøre det lettere at

---

<sup>15</sup> Rådsdokument 14361/15.

vende tilbage til arbejdsmarkedet. Disse omfatter bl.a. udformningen af dagpengesystemet i Danmark og Italien og de beskæftigelsesbetingede ydelser i Malta. For at sikre balance mellem målsætningerne om at reducere fattigdom og øge erhvervsfrekvensen forsøger nogle medlemsstater som f.eks. Det Forenede Kongerige at strømline forskellige ydelser i bredere ordninger. Bekymringer med hensyn til effekten af det stigende antal fattigdomsramte børn har foranlediget nogle medlemsstater til at forbedre de relevante sociale ydelser. Der er gjort begrænset fremskridt med integrationen af romaer i de relevante medlemsstater.

**Den vellykkede integration af migranter og flygtninge i nogle medlemsstater kræver særlig opmærksomhed.** Det seneste års store tilstrømning af migranter og flygtninge udgør en stor udfordring for mange medlemsstater og EU. Den repræsenterer imidlertid også en mulighed, navnlig i medlemsstater, der gennemgår en demografisk forandring. Erfaringerne fra tidligere flygtningestrømme viser, at det kan være vanskeligere for disse personer end for den gennemsnitlige tredjelandstatsborger at blive integreret på arbejdsmarkedet. En vellykket integration kræver bl.a. en tidlig evaluering af færdigheder, en hurtig anerkendelse af kvalifikationer og passende sprogundervisning for at give de pågældende personer hurtig og effektiv adgang til arbejdsmarkedet, sundhedsydelser og boliger. Grundet den store andel af børn og unge (omkring 26 %) skal især uddannelsessystemerne tilpasses hurtigt og tilbyde skræddersyede programmer for erhvervelse af grundlæggende og sproglige færdigheder. Desuden fortjener den vellykkede integration af kvinder særlig opmærksomhed.

**Uddannelsessystemernes præstationer giver fortsat anledning til bekymring i mange medlemsstater.** Skønt andelen af unge, der forlader skolen tidligt, er faldet med i gennemsnit 11,1 %, ligger ni medlemsstater fortsat over Europa 2020-strategiens overordnede mål på 10 %. Disse strukturelle svagheder medfører en risiko for Europas vækstopotentiale. Mange medlemsstater udformer kvalifikationsstrategier og gennemfører strukturelle reformer af deres uddannelsessystemer. Tjekkiet har gennemført en reform af de videregående uddannelser, og Bulgarien har gennemført en førskole- og skolereform, der giver et konsolideret juridisk grundlag for en forbedring af kvaliteten af og ligestillingen mellem uddannelser på primær- og sekundærtrinnet. Italien har indført en skolereform, der skal forbedre skolernes autonomi, og som medfører meritbaserede komponenter i lærerlønninger og forbedrer rekrutteringen af lærere.

**Skattebyrden på arbejde bør sænkes yderligere.** Mange medlemsstater har taget skridt til at sænke beskatningen af arbejde. Eksempelvis har Estland og Frankrig sænket beskatningen af lavtlønnede. Desuden er der blevet gennemført arbejdsbeskatningsreformer i nogle medlemsstater med stor ledighed, f.eks. Belgien, Spanien og Italien. Skattekenen på arbejde, især lave indkomster, er dog fortsat høj i flere medlemsstater og er endda blevet større i nogle lande.

#### *Erhvervsklima og netværksindustrier*

**Mere erhvervs- og beskæftigelsesvenlige lovgivningsmæssige rammer vil tilskynde til private investeringer.** En forbedring af praksis i den offentlige forvaltning med bekæmpelse af korruption, indførelse af gennemsigtighed og lette og forudsigelige bestemmelser bidrager til at forbedre konkurrenceevnen, væksten og jobskabelsen. Der kan meldes om fremskridt i denne henseende. Italien har taget skridt til at gennemføre yderligere reformer af og accelerere insolvensprocedurerne. Frankrig er gået videre med en ambitiøs forenklingsdagsorden, der nu består af over 600 tiltag, hvoraf omkring en tredjedel allerede er blevet gennemført. Kroatien har gjort visse fremskridt med at forbedre rammerne for rekonstruktionsbehandling og insolvensbehandling for virksomheder. Malta har indført flere nye teknologiske og proceduremæssige systemer for at mindske bureaukratiet og

forsinkelserne i civile domstole. I Letland er der gjort betydelige fremskridt på mæglings- og voldgiftsområdet. Retssystemernes kvalitet, uafhængighed og effektivitet er fortsat en udfordring i visse medlemsstater, skønt der er gjort fremskridt med gennemførelsen af reformer af retsvæsenet i Italien, Letland og Slovenien.

**Der er endnu andre muligheder for at mindske bureaukratiet og dermed både øge den administrative effektivitet og forbedre kvaliteten i lovgivningen.** Der forekommer stadig væsentlige forsinkelser i licensprocedurer, og over tredjedele af medlemsstaterne kræver fortsat, at nystartede virksomheder skal betale mere end de 100 EUR, der er foreslået i "Small Business Act". Strukturreformer forsinkes ofte på grund af utilstrækkelig gennemførelseskapacitet og ustabile institutionelle strukturer. Effektiviteten i offentlige investeringer hæmmes ofte af problemer forbundet med projektevaluering, indkøb, implementering og dårlig koordinering mellem forskellige regeringsniveauer. Tilrådighedsstillelse af avancerede og velintegrerede e-forvaltningstjenester for virksomheder er fortsat en udfordring i mange medlemsstater.

**Offentlige udbud er fortsat et område, der kræver forbedringer.** I nogle medlemsstater er mangelfulde offentlige udbud stadig en af de væsentligste kilder til de uregelmæssigheder, der afsløres gennem kontrollen med anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde. De bremser investeringer og lægger hindringer i vejen for det indre markeds rette funktionsmåde. Offentlige udbud er også et område, hvor der hersker bekymringer om korruption.

**Investeringer i energi- og transportnet bidrager til integrerede og mere velfungerende markeder og bedre forsyningssikkerhed og er essentielle for overgangen til en lavemissionsøkonomi.** Eksempelvis vil færdiggørelsen af elektricitets- og gassammenkoblingslinjer mellem Spanien og Frankrig være afgørende for forsyningssikkerheden og forbedre energimarkedernes funktionsmåde. Det går også fremad med investeringerne i eltransmissionskapacitet og gassammenkoblingslinjer til og mellem de baltiske stater med det formål at integrere disse medlemsstater i de europæiske netværk og energimarkeder. Med den seneste færdiggørelse af elforbindelserne mellem de tre baltiske stater og Polen, Finland og Sverige ligger sammenkoblingsprocenten nu på omkring 25 %, og der investeres fortsat i forbindelser mellem de baltiske stater. Spanien har oprettet en fond for at forbedre landadgangen til søhavne.

**Moderniseringen af EU-økonomien nødvendiggør en lukning af infrastrukturunderskuddet inden for digitale netværk.** Dækningen af den forventede stigning i efterspørgslen efter kommunikationsnetværk af høj kvalitet bør ikke forsinkes af en forsinket reaktion fra udbudssiden. Trods en betydelig indsats for at forbedre dækningsgraden af den nye generation af kommunikationsinfrastrukturen bliver det i nogle medlemsstater vanskeligt at nå den digitale dagsordens mål om, at alle skal have adgang til den næste generation af netværk på 30 Mb/s eller mere, senest i 2020.

*Reformer på produkt- og tjenestemarkeder*

**Antallet af restriktioner i servicesektoren er fortsat højt i mange medlemsstater.** Som det fremgår af Kommissionens seneste beregninger i forbindelse med offentliggørelsen af strategien for det indre marked<sup>16</sup> er lovgivningsmæssige restriktioner bevisligt til skade for investeringer, vækst og beskæftigelse.

---

<sup>16</sup> COM(2015) 550.

**Resultaterne af det europæiske semester på dette område viser, at reformer betaler sig.** OECD<sup>17</sup> har beregnet, at strukturreformerne i Italien i 2012 vil forøge BNP med 1,5 procentpoint fem år efter deres indførelse. Mange af disse reformer var en reaktion på henstillinger rettet til Italien som led i det europæiske semester. Andre reformer har leveret synlige resultater hurtigere. Som reaktion på en henstilling rettet til Spanien i 2012 førte indførelsen af særlige tilladelser til åbning af erhvervsvirksomheder til åbning af 7 000 ekstra virksomheder i første halvdel af 2013.

**Landerapporterne viser en positiv, men langsom udvikling med hensyn til reformering af tjenestemarkederne i mange medlemsstater.** Det bidrag, som sektoren for erhvervstjenester yder til produktiviteten i fremstillingssektoren og andre tjenestesektorer, er vigtigt for moderniseringen af EU-økonomier. Omfanget og antallet af restriktioner på markederne for erhvervstjenester og særligt inden for ingeniørvirksomhed, regnskabsvæsen, arkitektvirksomhed og juridiske tjenester kræver særlig opmærksomhed.

**Reformer inden sektoren for erhvervstjenester kan kaste konkrete resultater af sig, men udviklingen går særligt langsomt.** I forlængelse af en henstilling i 2011 vedtog Slovenien i 2012 et program for deregulering af erhverv. Der blev fremsat endnu andre henstillinger i de efterfølgende år, som hidtil har ført til en komplet deregulering eller forenkling af adgangen til erhverv inden for adskillige sektorer (bygge og anlæg, detailhandel og turisme). Polen indledte i 2012 en gradvis og vidtgående reform af regulerede erhverv. Reformen dækkede 248 erhverv, og for de fleste af dem er de eksisterende hindringer blevet delvist fjernet, mens de er helt forsvundet for 70 af dem. Polen vedtog den tredje og sidste del af denne dereguleringsreform i 2015. I forlængelse af en landespecifik henstilling i 2014 om juridiske tjenester har Irland frem til udgangen af 2015 gjort store fremskridt med vedtagelsen af lovgivning om åbning af disse markeder.

**Bygge- og anlægssektoren kan yde et væsentligt bidrag til konsolidering af opsvinget, men der er behov for reformer.** Genopretningen inden for denne sektor efter krisen går langsomt og er vanskelig, og reformer vil kunne bidrage til at reaktivere den, skønt det uholdbare niveau i tiden før krisen ikke bør benyttes som reference. I 2015 gennemførte Kommissionen en dybdegående undersøgelse af hindringerne inden for bygge- og anlægssektoren, som bekræftede, at denne sektor blev behandlet meget forskelligt i de forskellige medlemsstater.

**I de seneste år er der blevet fremsat landespecifikke henstillinger vedrørende bygge- og anlægssektoren for at fjerne lovgivningsmæssige hindringer i Danmark, Tyskland, Litauen, Polen, Slovakiet og Sverige.** Hidtil er der gjort begrænset fremskridt. Siden juni 2015 har en ny bygge- og anlægslov forenklet de administrative forpligtelser på dette område i Polen. Den har imidlertid kun adresseret et begrænset antal problemer. I Sverige er der blevet nedsat en undersøgelseskommission, der skal undersøge og komme med forslag til, hvordan konkurrencen kan øges inden for boligbyggeri og byggematerialer. I Slovakiet blev der vedtaget en ændring til bygge- og anlægsloven i september 2015 for at strømline de administrative procedurer for erhvervelse af tilladelse til landanvendelse og byggetilladelse.

**En intensivering af reformarbejdet med det formål at begrænse de lovgivningsmæssige hindringer i detailsektoren vil have en særdeles positiv effekt.** Et øget konkurrencepres takket være færre hindringer vil forbedre markedsstrukturen og dynamikken i investeringer og føre til, at mere effektive og innovative virksomheder trænger ind på markedet. Forbrugerne

---

<sup>17</sup> OECD, Italien. "Structural Reforms: Impact on Growth and Employment". Februar 2015.

vil blive tilgodeset af lavere priser, større variation, mere innovation og bedre kvalitet, hvilket vil stimulere forbruget.

**Generelt set har medlemsstaterne gjort fremskridt med at forbedre de lovgivningsmæssige rammer i detailsektoren, men der er behov for en endnu større indsats.** Der er især mulighed for en forbedring af betingelserne for etablering. Finland har afskaffet lukkeloven og taget skridt til at forbedre betingelserne for etablering i detailsektoren gennem ændringer af den fysiske planlægning. I Spanien lagde reformen i 2014 vedrørende detailsektoren grunden for en forbedring af betingelserne for etablering og de driftsmæssige betingelser. Det vil dog først være muligt at høste fordelene af denne reform, når de selvstyrende regioner vedtager de nødvendige gennemførelsesretsakter.

**Landerapporterne fremhæver også, at der er brug for flere reformer for at reducere hindringerne på produktmarkeder.** Italien har de seneste år iværksat reformer for at indskrænke markedsrestriktioner og øge konkurrencen gennem en liberaliseringspakke i 2012 og en senere privatiseringsplan og konkurrencelov. Der er forventninger om, at større konkurrence inden for energisektoren og telesektoren samt privatiseringsplanen vil kunne forøge BNP med næsten 0,2 % i 2020. I nogle medlemsstater er regelbyrden stadig forholdsvis tung på produktmarkeder inden for sektorer såsom elektricitet, gas, telekommunikation, post, jernbane- og vejtransport.

**Reformer i medlemsstaterne med henblik på en mere effektiv ressourceudnyttelse og fremskyndelse af en meget mere cirkulær økonomi vil bidrage til stimuleringen af investeringer.** Adskillige medlemsstater har taget skridt i denne retning. Belgien og Nederlandene har iværksat programmer for omstilling til cirkulær økonomi. Portugal har vedtaget en grøn vækstplan omfattende en bred vifte af foranstaltninger, der skal fremme omstillingen til en mere ressourceeffektiv og grønnere lavemissionsøkonomi.

### *Innovation*

**Innovation fungerer som drivkraft for modernisering af økonomien, tiltrækker investeringer og understøtter økonomisk vækst.** For at skabe betingelser for innovation kræves der en kombination af finansielle incitamenter og stærkere forbindelser mellem erhvervslivet og den akademiske verden. Med det formål at stimulere forskning, udvikling og innovation benytter et stigende antal medlemsstater sig af indirekte støtteforanstaltninger, f.eks. skatteincitamenter. Således indførte Polen i begyndelsen af 2016 nye skatteincitamenter til fordel for forskning og udvikling. Der er også nye skattelettelser for fonde ved salg af aktier i de virksomheder, der er omfattet af ordningen, hvilket forventes at stimulere innovative virksomheders egenkapitalfinansiering. Estland har lanceret initiativer til fremme af innovation i forbindelse med offentlige indkøb og har sikret finansiering for flere teknologicentre og en innovationskuponordning, der sætter små og mellemstore virksomheder i stand til at samarbejde med universiteter og kompetencecentre. Forbindelsen mellem den akademiske verden, forskning og erhvervsinnovation skal imidlertid forstærkes i mange medlemsstater, især i dem, hvor den samlede innovationsindsats er stagneret eller endda faldet, og i dem, hvor der trods den seneste positive udvikling fortsat forekommer et betydeligt gab i forhold til de førende lande på innovationsfronten.

### **5.3 Ansvarlig finanspolitik**

**Skønt de samlede budgetunderskud er blevet væsentligt reduceret de seneste år og forventes at fortsætte med at falde, lever flere medlemsstater ikke op til kravene i stabilitets- og vækstpagten.** Gældskvoten forventes at falde gradvist fra det højdepunkt, der

blev nået i 2014. Nedbringelsen af underskuddet i årene 2015-2017 drives primært af den økonomiske genopretning og lavere renteudgifter, mens andre indtægts- og udgiftsposter generelt er voksende. Det betyder, at det strukturelle underskud forventes at stige en anelse i euroområdet og at stabilisere sig i EU efter år med konstante forbedringer. Finanspolitikker bør vurderes i forhold til de to målsætninger om langfristet holdbarhed i de offentlige finanser og nødvendigheden af at understøtte det moderate opsving.

**Væksten kan understøttes ved at gøre sammensætningen af indtægter og udgifter mere vækstfremmende.** Der er behov for at gøre mere for at reducere skattebyrden på arbejde. Ved at bygge videre på de resultater, der opnået med hensyn til bekæmpelse af skatteunddragelse og forbedring af skatteforvaltningen, skal der gøres en ekstra indsats for at gøre skattesystemerne mere fair og effektive, tackle de manglende incitamenter til jobskabelse, give prioritet til vækstfremmende udgifter og fastholde produktive offentlige investeringer. I denne henseende viser det beregnede fald i de offentlige investeringers andel af BNP i periode 2015-2017, at der skal gøres en ekstra indsats.

#### ***Boks 1. Opdatering om overvågning under stabilitets- og vækstpagten.***

I sin vurdering af eurolandenes udkast til budgetplaner for 2016, der blev offentliggjort i november 2015, tilkendegav Kommissionen, at for fire landes vedkommende (Spanien, Italien, Litauen og Østrig<sup>18</sup>) indebar planerne en risiko for, at stabilitets- og vækstpagten krav ikke ville blive opfyldt. Syv lande (Belgien, Irland, Frankrig, Letland, Malta, Slovenien og Finland) ansås i det store hele at ville opfylde kravene, mens Tyskland, Estland, Luxembourg, Nederlandene og Slovakiet ville opfylde kravene for 2016. Portugal forelagde ikke sit udkast til budgetplan inden for den fastsatte frist, men først den 22. januar 2016 på grund af afholdelsen af nationale valg i oktober 2015 og dannelsen af en ny regering.

Med udgangspunkt i de fleste medlemsstaters endelige budgetter for 2016 giver Kommissionens vinterprognose 2016 et grundlag for at vurdere, hvordan medlemsstaterne har taget hensyn til Kommissionens udtalelser om deres udkast til budgetplaner og har fulgt op på de tilsagn, de gav i Eurogruppen.

- Spanien skønnes ikke at have nået sit underskudsmål for 2015 og forventes ikke at sikre en holdbar og varig korrektion senest i 2016, så længe landet ikke leverer den finanspolitiske indsats, det har modtaget henstilling om. Derfor retter Kommissionen en uafhængig henstilling til Spanien som led i denne pakke.
- Hvad angår Belgien, Finland og Italien fortsætter Kommissionen med nøje at overvåge, om de overholder gældskriteriet, og den understreger vigtigheden af til stadighed at sikre streng overholdelse af de anbefalede strukturelle tilpasninger under pagten. Kommissionen tager situationen op til ny vurdering i maj på basis af resultatdataene for 2015, de kommende stabilitetsprogrammer og Kommissionens forårsprognose 2016.
- Portugal forelagde sit udkast til budgetplan den 22. januar 2016. I sin udtalelse herom fandt Kommissionen, at regeringens planer risikerer ikke at overholde stabilitets- og vækstpagten, og den opfordrede myndighederne til som led i den nationale budgetproces at tage de nødvendige skridt til at sikre, at 2016-budgettet kommer til at være i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagten. Kommissionen tager situationen op til ny vurdering i maj på basis af Portugals nationale reformprogram.

Kommissionen vil som led i det europæiske semester overvåge budgetudviklingen i samtlige medlemsstater med udgangspunkt i de nationale reformprogrammer og stabilitets- og konvergensprogrammer, der skal forelægges i midten af april, og den vil rette henstillinger i maj og tage alle de proceduremæssige skridt, der er nødvendige under pagten.

<sup>18</sup> I Østrigs tilfælde ansås udkastet til budgetplan i det store hele at opfylde kravene efter korrektionen for de planlagte ekstraudgifter forbundet med den exceptionelle tilstrømning af flygtninge og migranter.

Landerapporterne indeholder også en vurdering af medlemsstaternes reaktion på henstillingerne om at styrke den institutionelle og mere langsigtede dimension af deres finanspolitik.

*Finanspolitiske institutioner og finanspolitisk styring samt langsigtet holdbarhed i de offentlige finanser*

**Mange medlemsstater har taget skridt til at styrke forskellige aspekter af deres finanspolitiske rammer.** Der er gjort fremskridt med at skabe stærkere nationale finanspolitiske rammer, som er afgørende for at nå frem til og videreføre en ansvarlig finanspolitik. Bulgarien har vedtaget lovgivning, der præciserer, hvordan afvigelser korrigeres, Kroatien har søgt at gøre budgetplanlægningen mere præcis og stramme udgiftskontrollen, Portugal har reformeret budgetloven yderligere, og Slovenien har vedtaget lovgivning om gennemførelsen af den konstitutionelle regel om budgetbalance. Desuden har de fleste medlemsstater indrettet eller forstærket uafhængige finanspolitiske institutioner, der fører tilsyn med anvendelsen af nationale finanspolitiske regler og gennemførelsen af finanspolitiske planer. Hidtil er Tjekkiet og Polen de eneste medlemsstater, der ikke har lovgivet om etablering af finanspolitiske råd.

Kommissionen er i færd med at se nærmere på gennemførelsen af reglerne i finanspagten<sup>19</sup>, der tjener til at forbedre overensstemmelsen mellem de nationale og europæiske finanspolitiske rammer og øge ejerskabet hertil i medlemsstaterne. Kommissionen vil konsultere de kontraherende parter for at give dem lejlighed til at fremsætte bemærkninger til Kommissionens konklusioner i overensstemmelse med artikel 8, stk. 1, i traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union, før den vedtager sin rapport i 2016.

**Den fremskrevne stigning i de aldersrelaterede udgifter kunne udgøre en risiko for holdbarheden i de offentlige finanser på mellemlang og lang sigt.** Befolkningen bliver hurtigt ældre i EU og især i euroområdet. Befolkningen i den arbejdsdygtige alder forventes at falde med i gennemsnit 0,4 % om året over de næste 40 år. Befolkningens aldring har direkte konsekvenser for de offentlige finanser gennem udgifter til pensioner, sundhedspleje og langtidspleje. Medmindre der træffes korrigerende foranstaltninger, kommer over halvdelen af medlemsstaterne til at stå over for mellemstore eller store udfordringer for den finanspolitiske holdbarhed<sup>20</sup>. Mange lande har gjort gode fremskridt, og problemerne med den langsigtede holdbarhed er blevet mindre siden krisens start, særlig takket være de gennemførte pensionsreformer og den seneste finanspolitiske konsolidering. Der skal imidlertid stadig findes løsninger i forhold til den forventede udvikling i de aldersrelaterede udgifter.

**Fremskridtet med reformering af pensionssystemerne varierer medlemsstaterne imellem.** Pensionssystemet blev i sidste års landespecifikke henstillinger fremhævet som en langsigtet udfordring i en række medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Kroatien, Litauen, Luxembourg, Malta, Østrig, Polen, Portugal, Rumænien og Slovenien). Belgien har vedtaget den sidste del af den pensionsreform, der blev opnået enighed om i 2014, navnlig en forhøjelse af den lovbestemte pensionsalder til 66 år i 2025 og 67 år i 2030. I Finland vedtog Parlamentet en pensionsreform i november 2015. Den betyder især, at der i 2025 tidligst kan opnås alderspension som 65-årig. Fra 2027 vil alderspensionsalderen blive sat i forhold til den

<sup>19</sup> Dvs. den finanspolitiske del af traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union.

<sup>20</sup> For en vurdering af udfordringerne for den finanspolitiske holdbarhed henvises til "European Commission (2016), Fiscal Sustainability Report 2015, European Economy, Institutional papers, No 18".

forventede levetid, således at den tid, en person er i arbejde, i forhold til den tid, personen er på pension, forbliver på 2025-niveauet. I Frankrig forventes den aftale, der blev indgået mellem arbejdsmarkedets parter i oktober 2015, at forbedre den finansielle situation for tillægspensionsordningen.

**For en række medlemsstater blev det i de landespecifikke henstillinger fremhævet, at sundhedssystemerne kræver særlig opmærksomhed.** Fremskridtet med at reformere sundhedsplejesystemerne med det formål at sikre effektivitet og en økonomisk overkommelig adgang til sundhedsydelser varierer medlemsstaterne imellem. Irland, Spanien og Rumænien har taget skridt til at kontrollere medicinudgifterne. Rumænien har gjort fremskridt med at rette på den ineffektive udnyttelse af ressourcer, og Irland har gjort fremskridt med gennemførelsen af aktivitetsbaseret finansiering. Slovakiet har styrket den såkaldte "gatekeeping"-rolle for alment praktiserende læger, sine finansielle revisioner og sit informationssystem. Tjekkiet er i færd med at forbedre effektiviteten på hospitalerne, gennemsigtigheden i kontrakter mellem forsikringsselskaber og udbydere og centraliseringen af offentlige udbudsprocedurer. Det er nødvendigt, at de reformer, der er blevet iværksat i en række medlemsstater, føres videre og gøres dybere for at sikre en holdbar finansiering af sundhedssystemerne og passende adgang for alle til effektiv sundhedspleje.

## **6. DE NÆSTE SKRIDT**

Efter drøftelserne i Rådet og en bredere dialog med Europa-Parlamentet, arbejdsmarkedets parter og diverse interessenter blev henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet godkendt af Det Europæiske Råd på mødet den 18.-19. februar 2016.

Analysen i landerapporterne vil blive drøftet med medlemsstaterne på bilaterale møder. Kommissionens næstformænd og kommissionsmedlemmer vil aflægge besøg i medlemsstaterne for at afholde møder med regeringer, nationale parlamenter, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter.

Medlemsstaterne forventes at adressere de påpegede udfordringer i deres nationale reformprogrammer og deres stabilitets- eller konvergensprogrammer, der skal offentliggøres og forelægges Kommissionen senest i midten af april. Kommissionen har opfordret medlemsstaterne til nøje at rådføre sig med de nationale parlamenter og arbejdsmarkedets parter i forbindelse med udarbejdelsen af deres nationale programmer.

**TILLÆG 1 - INTEGRERET OVERVÅGNING AF MAKROØKONOMISKE OG FINANSPOLITISKE UBALANCER**

|           | Resultatet af de dybdegående undersøgelser i 2016 under proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer (PMU) <sup>21</sup> | Stabilitets- og vækstpakten<br>(MTO: mellemfristet målsætning/EDP: procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud) <sup>22</sup>                                     | Bemærkninger, inkl. ændringer pr. 8. marts 2016        |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| <b>BE</b> | Ingen ubalancer                                                                                                                    | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet <sup>23</sup>                                                                 | PMU afsluttet                                          |
| <b>BG</b> | Uforholdsmæssigt store ubalancer                                                                                                   | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                                            |                                                        |
| <b>CZ</b> |                                                                                                                                    | Forebyggende del<br>MTO nået                                                                                                                                                       |                                                        |
| <b>DK</b> |                                                                                                                                    | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                                            |                                                        |
| <b>DE</b> | Ubalancer                                                                                                                          | Forebyggende del<br>MTO mere end nået; omfattet af bestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                                          |                                                        |
| <b>EE</b> | Ingen ubalancer                                                                                                                    | Forebyggende del<br>MTO mere end nået                                                                                                                                              |                                                        |
| <b>IE</b> | Ubalancer                                                                                                                          | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2015<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet <sup>24</sup> |                                                        |
| <b>EL</b> |                                                                                                                                    | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2016                                                                                                   | Omfattet af et specifikt program for finansiel bistand |

<sup>21</sup> Både kategorien "ubalancer" og kategorien "uforholdsmæssigt store ubalancer" kræver specifik overvågning, der moduleres afhængigt af problemernes alvor.

<sup>22</sup> Kategorisering baseret på det anslåede resultat i 2016 som afspejlet i Kommissionens vinterprognose 2016.

<sup>23</sup> Gældskriteriet: Hvis referenceværdien på 60 % for gældskvoten ikke er overholdt, indledes proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud over for den pågældende medlemsstat, efter at der taget hensyn til alle relevante faktorer og effekten af de økonomiske konjunkturer, hvis forskellen mellem gældsniveauet og referenceværdien på 60 % ikke reduceres med en tyvendedel årligt (i gennemsnit over tre år). Overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet: En medlemsstat, der er omfattet af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, får tre år til, efter korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud, at opfylde gældskriteriet. Det betyder ikke, at gældskriteriet slet ikke er gældende i denne periode, da medlemsstater skal gøre tilstrækkeligt fremskridt i retning af at opfylde kriteriet i denne overgangsperiode. En negativ vurdering af de fremskridt, der gøres i retning af gældsreduktionsmålet i overgangsperioden, kan føre til indledning af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.

<sup>24</sup> Betinget af ophævelsen af EDP-afgørelsen baseret på resultatdata for 2015.

|           |                                  |                                                                                                                                                                      |                                                                                                |
|-----------|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ES</b> | Ubalancer                        | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2016                                                                                     | Uafhængig finanspolitisk henstilling grundet risikoen for så vidt angår en rettidig korrektion |
| <b>FR</b> | Uforholdsmæssigt store ubalancer | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2017                                                                                     |                                                                                                |
| <b>HR</b> | Uforholdsmæssigt store ubalancer | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2016                                                                                     |                                                                                                |
| <b>IT</b> | Uforholdsmæssigt store ubalancer | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af bestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                          |                                                                                                |
| <b>CY</b> |                                  | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2016                                                                                     | Omfattet af et specifikt program for finansiell bistand                                        |
| <b>LV</b> |                                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                              |                                                                                                |
| <b>LT</b> |                                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                              |                                                                                                |
| <b>LU</b> |                                  | Forebyggende del<br>MTO mere end nået                                                                                                                                |                                                                                                |
| <b>HU</b> | Ingen ubalancer                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af bestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                          | PMU afsluttet                                                                                  |
| <b>MT</b> |                                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af bestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                          |                                                                                                |
| <b>NL</b> | Ubalancer                        | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                 |                                                                                                |
| <b>AT</b> | Ingen ubalancer                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet                                                                 |                                                                                                |
| <b>PL</b> |                                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                              |                                                                                                |
| <b>PT</b> | Uforholdsmæssigt store ubalancer | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2015<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet |                                                                                                |
| <b>RO</b> | Ingen ubalancer                  | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                              | PMU afsluttet                                                                                  |

|           |                 |                                                                                                                                                                      |               |
|-----------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| <b>SI</b> | Ubalancer       | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2015<br>MTO endnu ikke nået; omfattet af overgangsbestemmelsen vedrørende gældskriteriet |               |
| <b>SK</b> |                 | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået                                                                                                                              |               |
| <b>FI</b> | Ubalancer       | Forebyggende del<br>MTO endnu ikke nået; gæld over referenceværdien på 60 % af BNP                                                                                   |               |
| <b>SE</b> | Ubalancer       | Forebyggende del<br>MTO nået                                                                                                                                         |               |
| <b>UK</b> | Ingen ubalancer | Korrigerende del<br>Uforholdsmæssigt stort underskud, frist for korrektion: 2016-17                                                                                  | PMU afsluttet |

(Situationen pr. 8. marts 2016)

## TILLÆG 2 - FREMSKRIDT I RETNING AF EUROPA 2020-STRATEGIENS MÅL

| Europa 2020-strategiens mål for EU                                                                               | Data fra 2010                                               | Seneste tilgængelige data                 | I 2020, baseret på seneste udvikling |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Forøgelse af beskæftigelsesgraden blandt de 20-64-årige til mindst 75 %                                       | 68,6 %                                                      | 69,2 % (2014)<br>70,5 % (3. kvartal 2015) | Målet vil næppe blive nået           |
| 2. Forøgelse af de kombinerede offentlige og private investeringer i F&U til 3 % af BNP                          | 1,93 %                                                      | 2,03 % (2014)                             | Målet vil næppe blive nået           |
| 3a. Reduktion af drivhusgasemissioner med mindst 20 % i forhold til 1990-niveauet                                | Reduktion på 14,3 %                                         | Reduktion på 23 % (2014)                  | Målet vil sandsynligvis blive nået   |
| 3b. Forøgelse af de vedvarende energikilders andel i det endelige energiforbrug til 20 %                         | 12,8 %                                                      | 16 % (2014)                               | Målet vil sandsynligvis blive nået   |
| 3c. På vej mod en forøgelse af energieffektiviteten med 20 %                                                     | Stigning på 5,6 % (for primært energiforbrug)               | Stigning på 15,7 % (2014)                 | Målet vil sandsynligvis blive nået   |
| 4a. Begrænsning af skolefrafaldet til mindre end 10 %                                                            | 13,9 %                                                      | 11,2 % (2014)                             | Målet vil sandsynligvis blive nået   |
| 4b. Forøgelse af den andel af befolkningen mellem 30-34 år, der afslutter en tertiær uddannelse, til mindst 40 % | 33,8 %                                                      | 37,9 % (2014)                             | Målet vil sandsynligvis blive nået   |
| 5. Indsats for at bringe 20 millioner personer ud af risikoen for fattigdom og social udstødelse                 | Stigning på 1,4 millioner (sammenlignet med basisåret 2008) | Stigning på 4,5 millioner (2014)          | Målet vil næppe blive nået           |

### TILLÆG 3 - RESULTATER AF DE DYBDEGÅENDE UNDERSØGELSER PR. MEDLEMSSTAT

**Belgien** har ingen makroøkonomiske ubalancer. Svage eksportresultater og en svag konkurrenceevne kombineret med høj gæld i den offentlige sektor kan medføre risici fremover. Den seneste udvikling tyder imidlertid på en stabilisering af eksportmarkedsandelene og en svagere lønstigning. Selv om den offentlige gæld er høj og ikke stabilt på vej nedad, hvilket indebærer sårbarheder, lader risiciene på kort sigt til at være under kontrol. De seneste politiske foranstaltninger omfatter løntilbageholdenhed og nedsættelse af socialsikringsbidragene. For at sikre, at korrektionen er varig, kræves der en strukturreform af lønfastsættelsesrammerne. Den finanspolitiske indsats, der skal til for at sikre de offentlige finansers holdbarhed på lang sigt, er mere krævende set på baggrund af en beskeden nominel vækst.

**Bulgarien** har uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Økonomien er kendetegnet ved fortsat skrøbelighed i den finansielle sektor og høj gældsætning i virksomhederne, samtidig med at arbejdsløsheden er høj. Banksektorens likviditet og rentabilitet er forbedret, men en mere solid vurdering af sektoren kan først foretages på grundlag af den kommende gennemgang af aktiveres kvalitet og stresstest. Langtidsledigheden er vokset yderligere i en kontekst med tilpasningsproblemer forbundet med gnidninger på arbejdsmarkedet, mens manglende match mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer hæmmer jobskabelsen. Planen om en reform og udvikling af banktilsynet er endnu ikke fuldt gennemført, og forbedring af effektiviteten i insolvensproceduren er fortsat en udfordring, men lovforslag herom er under udarbejdelse. Desuden skal der gøres noget ved sårbarhederne i ikke-banksektoren.

**Tyskland** har makroøkonomiske ubalancer. Det store og vedvarende overskud på betalingsbalancens løbende poster har en grænseoverskridende dimension og afspejler overskydende besparelser og beskedne investeringer i både den private og den offentlige sektor. Ringe indenlandsk investering hæmmer vækstpotentialet, og stor afhængighed af udenlandsk efterspørgsel indebærer makroøkonomiske risici i betragtning af den beskedne udenlandske efterspørgsel. Mens det private forbrug til en vis grad er styrket, ser manglen på investeringer ud til at have bidt sig fast. De offentlige investeringer er faldet trods det finanspolitiske råderum og de favorable finansieringsvilkår, og de skridt, der er taget til at øge de offentlige investeringer, er utilstrækkelig til at dække infrastrukturinvesteringsgabet. Der skal yderligere tiltag til for at fremme vilkårene for private investeringer, bl.a. ved at gennemføre en reform af servicesektoren og forbedre effektiviteten i skattesystemet.

**Estland** har ingen makroøkonomiske ubalancer. Stigende enhedslønomkostninger og kan udsætte landet for konkurrencetab, men de forventes dog at falde til et mere moderat niveau på baggrund af produktivitetsvækst og aftagende reallønsstigning. Boligpriserne er vokset kraftigt, om end på linje med indkomstudviklingen, og boligudbuddet forventes at tilpasse sig den stigende efterspørgsel. Ikke desto mindre kan nye prisstigninger udgøre en risiko for realøkonomien, som kræver opmærksomhed. Tiltagene for at øge produktiviteten og fremme eksport med højere merværdi må intensiveres, og indsatsen for at øge udbuddet af arbejdskraft og lette lønpresset befinder sig stadig i en tidlig fase. Der er gennemført en række makroprudentielle foranstaltninger, hvis virkning på huspriserne endnu ikke er vurderet.

**Irland** har makroøkonomiske ubalancer. Trods forbedringer er der fortsat sårbarheder i form af store nettoforpligtelser over for udlandet og en stor offentlig og privat gæld.

Nettoforpligtelserne over for udlandet udviser en stærkt faldende tendens, der hænger sammen med et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster samt en forbedret konkurrenceevne. Både den offentlige og den private gæld er faldende som følge af gunstige vækstvilkår. Bankerne er blevet rekapitaliseret, og deres rentabilitet er i bedring. Det store antal misligholdte lån er faldende. Trods et kraftigt opsving i ejendomspriserne i 2014 er der ikke noget klart tegn på overvurdering. Ikke desto mindre er økonomien fortsat sårbar over for potentielt store konjunkturudsving og eksterne chok. Der er truffet en bred vifte af politiske foranstaltninger, især som led i det finansielle bistandsprogram, for at takle vigtige udfordringer vedrørende sanering af banksektoren, insolvensrammerne, boligmarkedet og de offentlige finansers holdbarhed.

**Spanien** har makroøkonomiske ubalancer. Store ubalancer i form af udenlandsk og indenlandsk gæld, både offentlig og privat, udgør fortsat svagheder i en kontekst med høj arbejdsløshed og har betydning ud over landegrænserne. Betalingsbalancens løbende poster og omkostningskonkurrenceevnen er i bedring, men nettogælden over for udlandet forventes ikke at nå ned på et holdbart niveau inden for kort tid. Nedgearingen i den private sektor er på rette spor og støttes nu af gunstige vækstbetingelser, mens den offentlige gæld fortsat stiger. Der er truffet foranstaltninger vedrørende den finansielle sektor, insolvensprocedurerne for virksomheder og privatpersoner og lovgivningen om jobbeskyttelse. Der er dog behov for en yderligere indsats, navnlig med hensyn til lønfastsættelse, innovation og kompetencer samt overholdelsen af stabilitets- og vækstpagten.

**Frankrig** har uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Stor offentlig gæld kombineret med forringet produktivitetsvækst og konkurrenceevne kan indebære fremtidige risici, der går på tværs af landegrænserne. Den offentlige gæld stiger fortsat, og den seneste udvikling tyder ikke på nogen klar forbedring i konkurrenceevnen og produktiviteten. Selv om fortjenstmargenerne er vokset, forventes der ikke noget opsving i investeringerne før 2017. Der er truffet politiske foranstaltninger for at mindske skattebøden på arbejde, og de politiske forpligtelser er for nylig blevet styrket. Det er dog stadig afgørende, at der gennemføres effektive strukturreformer, bl.a. af lønfastsættelsessystemet og vedrørende de lovgivningsmæssige hindringer for virksomhedsvækst. Samtidig må ambitionsniveauet for udgiftsanalysen hæves.

**Kroatien** har uforholdsmæssigt store ubalancer. Der er risici forbundet med den store gæld i den offentlige sektor og i virksomhederne samt den store udlandsgæld, kombineret med høj arbejdsløshed. Det beskudne økonomiske opsving vil støtte virksomhedernes nedgearing, og forbedringen i betalingsbalancens løbende poster burde bidrage til at nedbringe gældsætningen over for udlandet, men den offentlige gæld forventes fortsat at stige. I banksektoren er der stadig en stor andel af misligholdte lån, og rentabiliteten er lav. Der er behov for en yderligere konsolideringsindsats og forbedring i den finanspolitiske styring. Selv om der er truffet foranstaltninger for at forbedre insolvensrammerne og øge arbejdsmarkedets fleksibilitet, er der fortsat væsentlige mangler, der kræver en særlig indsats, navnlig hvad angår forvaltningen af statsejede virksomheder, effektiviteten i den offentlige administration og håndteringen af misligholdte lån.

**Italien** har uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Høj offentlig gæld og langvarig svag produktivitetsdynamik indebærer fremtidige risici, der går på tværs af landegrænserne. Trods moderate lønstigninger er konkurrenceevnen fortsat svag, da produktivitetsdynamikken har været nedadgående, hvilket begrænser justeringen af enhedslønomkostningerne. Den langsomme afvikling af misligholdte lån tynger bankernes

balancer. Den høje langtidsledighed skader vækstudsigterne. En reduktion af den offentlige gæld vil kræve større primære overskud og varig nominal vækst fremover. Der er truffet politiske foranstaltninger vedrørende en reform af arbejdsmarkedets institutioner, misligholdte lån, offentlig administration, retsvæsen og uddannelse. Der er dog fortsat huller i politikken vedrørende privatiseringer, overenskomstforhandlingssystemet, udgiftsanalysen, markedsåbningsforanstaltninger, beskatning og bekæmpelse af korruption.

**Ungarn** har ingen makroøkonomiske ubalancer. Trods behovet for forlængelse af den høje udenlandske gæld samt den høje andel af misligholdte lån er risiciene i forbindelse med eksterne og interne forpligtelser reduceret. Den markante reduktion i nettoforpligtelserne over for udlandet er en følge af store overskud på betalingsbalancens løbende poster og kapitalposterne. Kreditstrømmene til den private sektor er fortsat begrænsede på grund af bankernes ringe rentabilitet. Der er truffet politiske foranstaltninger for at gøre de reguleringsmæssige rammer for den finansielle sektor mere forudsigelige, sænke skattebyrden for bankerne, nedbringe andelen af gæld i udenlandsk valuta og indføre subsidierede udlånsordninger. De seneste foranstaltninger har endnu ikke haft indvirkning på bankernes långivning. Desuden er der stadig mangler i politikken vedrørende den ikke-omkostningsrelaterede konkurrenceevne, produktiviteten og de generelle forretningsvilkår.

**Nederlandene** oplever makroøkonomiske ubalancer. Det store og vedvarende overskud på betalingsbalancens løbende poster har betydning ud over landegrænserne. Overskuddet afspejler hovedsagelig strukturelle træk ved økonomien og politiske parametre vedrørende ikkefinansielle selskaber. Husholdningssektoren er kendetegnet ved en meget stor gæld og behov for nedgearing. Overskuddet på betalingsbalancens løbende poster er blevet lidt mindre siden 2013 som følge af forbedrede konjunkturforskel, men husholdningernes nedgearing medvirker til at opretholde overskuddet på et højt niveau. Der er truffet foranstaltninger for at støtte husholdningernes nedgearing, men indfasningen går langsomt. En pakke af skatteforanstaltninger forventes at øge forbruget og dermed bidrage til et mindre overskud i 2016.

**Østrig** har ingen makroøkonomiske ubalancer. De østrigske bankers eksponering over for udlandet og lån i udenlandsk valuta indebærer risiko for negative afsmittende virkninger, også i betragtning af bankernes kapitalpositioner og udsigter til fortjeneste. Bankernes eksponering over for udlandet er dog reduceret, og forbedret kapitalisering og risikoreduktionsforanstaltninger forventes gradvist at styrke banksektorens udlånskapacitet. Omstruktureringen af de finansielle institutioner har påvirket de offentlige finanser, men skrider nu frem, uden at der er behov for yderligere offentlig støtte. Tilsynsforanstaltninger har styrket den indenlandske banksektors risikokapacitet og robusthed og forbedret det lokale finansieringsgrundlag for aktiviteter i udlandet samt kvaliteten af aktiverne i disse. Eksportmarkedsandelene er faldet, men er ved at stabilisere sig efter årelange tab.

**Portugal** har uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. De store mængder nettogæld over for udlandet, samt privat og offentlig gæld og en høj andel af misligholdte lån udgør svagheder i en kontekst med høj arbejdsløshed. Betalingsbalancens løbende poster er blevet justeret til et mindre overskud. Husholdningernes gældsætning er faldet, men virksomhedernes gæld vejer stadig tungt på virksomhedernes resultater. Den offentlige gæld forventes gradvist at falde fra et meget højt niveau. Det er truffet politiske foranstaltninger vedrørende den finansielle sektor, adgang til finansiering, insolvensprocedurer, arbejdsmarkedet, uddannelse og langsigtet finanspolitisk holdbarhed. Der savnes dog tiltag

vedrørende produkt- og tjenestemarkederne, omlægning af virksomhedernes gæld, finanspolitiske forhold og udvalgte områder af arbejdsmarkedet.

**Rumænien** har ingen makroøkonomiske ubalancer. Der er risici forbundet med den høje nettogæld over for udlandet, banksektorens sårbarhed og den procykliske finanspolitik kombineret med kraftige lønstigninger. På baggrund af et styrket opsving er nettogælden over for udlandet faldet fra et højt niveau. Med støtte fra Kommissionen er der taget skridt til at styrke den finansielle sektor. Banksektoren har nu et godt kapitalgrundlag og god likviditet, men dens stabilitet er truet af en række lovgivningsinitiativer, der er til drøftelse. De offentlige lønninger og minimumslønnen er hævet, og der er gennemført skattenedsættelser. Dette medfører risiko for en procyklisk finanspolitik.

**Slovenien** har makroøkonomiske ubalancer. Svagheder i banksektoren, virksomhedernes gældsætning og finanspolitiske risici udgør sårbarheder. Det går fremad med at nedbringe den udenlandske gæld, forholdene i banksektoren har stabiliseret sig, og sårbarheder i erhvervssektoren bliver taklet gennem operationelle og finansielle omstruktureringer. Nedgearingspresset er aftagende, men begrænser stadig virksomhedernes investeringer og genopretningsudsigterne. Erhvervsmiljøet er fortsat tyngt af administrative byrder. Der er truffet politiske foranstaltninger vedrørende styringen af den såkaldte "bad bank", og der er sket betydelige fremskridt med hensyn til styringen af statsejede virksomheder. Fremskridtene med at mindske den administrative byrde har til gengæld været begrænsede, og strategien for direkte udenlandske investeringer er endnu ikke fuldt gennemført. Der skal yderligere tiltag til for at få gælden ind på en holdbar, nedadgående kurs.

**Finland** har makroøkonomiske ubalancer. Finland har oplevet et tab af konkurrenceevne i forbindelse med nedgangen i centrale sektorer og virksomheder samt højere lønstigninger end produktiviteten berettiger til, og dette har medført et stærkt fald på betalingsbalancens løbende poster. Den private gæld er stor, hvilket kan udgøre en risiko, selvom den finansielle sektor er stærk. Omkostningskonkurrenceevnen er gradvist på vej op, og faldet i eksportmarkedsandele er stilnet af, mens de løbende poster bevæger sig i retning af et overskud. Nedgearingspresset forventes fortsat at være begrænset. Arbejdsmarkedets parter har aftalt moderate lønstigninger, og der er taget skridt til at sætte gang i væksten i højteknologisektorerne og lette eksporten. De seneste foranstaltninger vedrørende realkreditlån til husholdningerne vil muligvis begrænse væksten i husholdningernes gældsætning.

**Sverige** har makroøkonomiske ubalancer. Den høje og voksende husholdningsgæld, der hænger sammen med høje og stigende boligpriser i en kontekst med positive kreditstrømme, indebærer risiko for en ukontrolleret korrektion med følger for realøkonomien og banksektoren. Der er ikke sket nogen korrektion af boligpriserne, og de nuværende drivkræfter bag prisstigningen vil sandsynligvis fortsat være til stede i den nærmeste fremtid. Der er truffet politiske foranstaltninger på det makroprudentielle område, som dog muligvis stadig er utilstrækkelige. Generelt er der fortsat mangler i politikken vedrørende boligrelateret beskatning, amortisering af realkreditlån, boligudbuddet og markedet for lejeboliger.

**Det Forenede Kongerige** har ingen makroøkonomiske ubalancer. Husholdningernes høje gæld og de høje boligpriser samt de store underskud på betalingsbalancens løbende poster kan udgøre sårbarheder. Samlet er husholdningernes balancer dog stærke, og både husholdningernes gæld og stigningen i boligpriserne er aftaget siden 2014. Desuden afbødes risiciene forbundet med det store underskud på de løbende poster af gunstige institutionelle rammer og beskedne forpligtelser i udenlandsk valuta, og underskuddet forventes at falde,

efterhånden som de negative konjunkturer vender. En række regeringsinitiativer har endnu ikke haft nogen væsentlig effekt på uligevægten mellem udbud og efterspørgsel på boligmarkedet.

---